

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

III Міжнародної науково-методичної конференції

6 травня 2022 р.

Харків – 2022

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі:

Н.В. Руда – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Л.М. Ямпольська – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

І.А. Скразловська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

К.Є. Жукова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

О.Ю. Озерська – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Н.С. Самойленко – викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 6 від 15.06.2022*

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції, 6 травня 2022 р. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 299 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2022

СХІДНА ПЕДАГОГІКА

Абдулкадер Ардалан Латиф, Ямпольская Лариса. Современная система высшего образования в Ираке: проблемы и перспективы.....	73
Заярна Олена. Розвиток освіти в Японії в епоху «Мейдзі ісін».....	75
Лугова Марія. Погляди на дитину та дитинство у філософських та педагогічних концепціях країн сходу.....	78
Лю Сі, Довженко Тетяна. Освітня співпраця КНР в рамках ініціативи «Один пояс – один шлях».....	80
Майорова Аліна. Соціальне виховання як науково-педагогічна проблема.....	82
Науменко Станіслав. Процес розвитку і освіти обдарованих дітей у КНР.....	84
Положій Олександра. Освіта школярів у Китаї.....	85
Рудько Вікторія. Освіта у Китаї.....	87
Тао Чжиці, Калашник Любов. Полікультурна компетентність: особливості термінології.....	89
Фань Чженьсюань, Терентьева Наталія. Реформа організації надання освітніх послуг в галузі мистецтва в КНР (початок ХХІ с.).....	91
Чжоу Чженью, Мкртічян Оксана. Моделі підвищення кваліфікації вчителів музики в сучасній КНР.....	93
Шмалько Денис. Освіта та виховання у державах стародавнього сходу.....	95
Щербакова Катерина. Міжкультурна комунікація та традиційні цінності у сучасній вищій школі КНР.....	97
Щербакова Ольга. Вплив традицій на завдання вищої освіти в Китаї і за Кордоном.....	99
Ян Чжуан, Левченко Яна. Формування педагогічної компетенції хореографа як необхідна умова підготовки сучасних фахівців.....	100

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН

Абдуллаєва Ельвіра. Використання інтерактивних інформаційних технологій під час онлайн-занять з турецької мови.....	103
Бабаєва Солмаз. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktarımı.....	105
Богдан Олександра. Використання інформаційних технологій у самостійній роботі студентів, що вивчають китайську мову.....	107
Бондаровська Людмила. Критерії добору граматичних вправ для вивчення сполучників у китайській мові.....	108
Вілісова Анастасія. Формування навичок аудіювання на початковому рівні вивчення китайської мови.....	109
Водолажський Даніїл. Роль викладача в організації самостійної роботи студентів, що вивчають китайську мову.....	111
Воробйов Олександр. Міждисциплінарний підхід у формуванні комунікативних навичок (на матеріалі програм з китайської та японської філології).....	113
Гришина Богдана. Формування навичок мовлення на заняттях з загального курсу китайської мови.....	115
Долженко Анастасія. Види та типи вправ для формування перекладацької компетенції на початковому та середньому рівні навчання.....	117
Золотухіна Наталія. Аналіз усного зворотного зв'язку за допомогою сучасних технологій у викладанні китайської як другої іноземної.....	119
Калашник Любов. Платформи для онлайн освіти: чим користуються в КНР (на прикладі платформ для вивчення китайської мови).....	121

в классическом понимании определяется как процесс, с помощью которого традиционные общества переходят в индустриальные. Эта трансформация является результатом развития промышленных технологий, политических, культурных и общественных организаций, направлена на достижение характеристик, связанных с прогрессом экономически развитых и относительно стабильных стран [7, р. 65]. Модернизация редко осуществляется быстро и беспрепятственно, поскольку затрагивает все социальные институты и группы людей, все аспекты человеческой жизни [5, р. 112]. Это процесс, который ведет к поиску специализированных учреждений для решения проблем, связанных с изменением структуры общества на индивидуальном и социальном уровнях при переходе от традиционной жизни к современной. Модернизация образования включает предоставление новых и расширенных образовательных и научно-исследовательских возможностей.

Исходя из процессов, которые происходят в глобальном масштабе на нынешнем этапе, борьба за прогресс и развитие уже не является экономическим, идеологическим или военным конфликтом. Однако этот конфликт важен для понимания, прежде всего, того, что развитие научных знаний является основой для экономического, военного и культурного развития стран, которые стремятся признать успешный образовательный опыт и научную политику других обществ, а также развивать их на своей земле или гибридизировать свои образовательные системы с помощью трансформаций других образовательных систем. Развитие образовательных систем стоит в центре внимания стран, которые приобрели и используют знания о развитии и прогрессе. Поэтому основная цель системы высшего образования сегодня – укрепить принцип модернизации.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Волков Г.Н. Этнопедагогика. М.: Академия, 2011. 175 с.
2. Лукичев Г.А. Развитие высшего образования в арабских странах. *Вестник высшей школы*. 2008. № 4. С. 1-5.
3. Сапронова М.А. Арабо-мусульманский мир: история, география, общество. Казань: Казанский ун-т, 2013. 360 с.
4. Abdul Salam Mustafa Abdel Salam. Development of Training Programs for Solving Development Problems. Saudi Arabia: King Khalid University, 2002. P. 337-358.
5. Karim Mohammed Hamza. Strategic Education in Iraq. Baghdad: House of Wisdom, 2011. 320 p.
6. Nawal Nimur. The Effectiveness of the Teaching Staff and Its Impact on the Quality of Higher Education. Montessori University, 2012. 225 p.
7. Walid Salem Mohammed al-Khalafavi. Modernization of Educational Technologies in the Era of Informatics. Jordan: Dar Al-Firk, 2006. 330 p.

РОЗВИТОК ОСВІТИ В ЯПОНІЇ В ЕПОХУ «МЕЙДЗІ ІСІН»

*Заярна Олена Вікторівна, студентка 3 курсу історичного факультету
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Л.М. Ямпольська*

Одними з перших турбот імператорського уряду в епоху Мейдзі (1868–1912) стали поширення грамотності серед японського населення та створення шкіл. Проте користь освіти ще не була зрозуміла населенню, особливо жителям сіл. Щоб пробудити в людях бажання вчитися, 30 жовтня 1890 року імператор Муцухіто випустив Рескрипт

про виховання, який згодом став знаменитим. «Знання необхідне для кожної людини, для її розумового та фізичного вдосконалення, для покращення умов життя; невігластво ж – причина всіх нещасть, що вражають суспільство. Хоча школи існують уже кілька років, народ все ще чинить опір необхідності вчитися, помилково вважаючи, ніби освіта є привілеєм вищих станів. Ні селяни, ні ремісники, ні торговці досі не посилають до шкіл своїх синів, не кажучи вже про дочок. Наш задум такий: не обмежуватися навчанням кількох обраних, але поширювати освіту так, щоб не залишилося жодного села, де була б неписьменна сім'я, і жодної сім'ї, член якої був би неписьменним. Відтепер знання не повинно належати лише вищим станам, воно – загальна спадщина, рівну частину якої отримають аристократ і самурай, селянин і ремісник, чоловік і жінка...» [4].

Цей Імператорський рескрипт став сигналом до суспільного піднесення і загального відвідування шкіл, коли всі – старі та молоді – прагнули виконати волю свого імператора і здобути освіту. У наступні роки бажання вчитися зросло, що стало поштовхом до будівництва шкіл навіть у невеликих селах. Усі, хто ледве умів читати і писати, вважали своїм обов'язком стати викладачами та навчити інших тому, що знали самі. До закінчення епохи Мейдзі майже все населення Японії здобуло шкільну освіту: у звіті Міністерства народної освіти за 1906–1907 роки повідомлялося про те, що в Японії налічувалося 27 269 початкових шкіл і що рівень відвідуваності досягав 98 % серед хлопчиків і 95 % серед дівчаток [1, с. 213].

Шкільна програма не обмежувалась тим, щоб прищепити населенню елементарну грамотність. Із самого початку вона відповідала завданням, зафіксованим в Імператорському рескрипті 1890 року, який наказував «давати дітям виховання як морального, так і патріотичного характеру, навчати їх основним наукам, які стануть їм у нагоді, і неупинно стежити за їхнім фізичним розвитком» [4]. І цей Рескрипт, визначаючи основні принципи природної моралі, наказував вчителям надавати «повну підтримку Нашій Імператорській Династії, вічній, як Всесвіт. Так ви не тільки покажете себе вірними громадянами своєї країни, а й зможете підтвердити шляхетність своїх предків...» [4].

Після 1890 року освіта у початковій школі стала не лише теоретичною. До неї додався і практичний елемент, що спонукало людей частіше відправляти дітей до школи. Кількість учнів і рівень відвідуваності шкіл ще більше зросли. Також створювалися класи для дівчаток, де, крім основного курсу, викладалися практичні знання: домашнє господарство, шиття, виховання дітей, торгівля та пов'язані з ними спеціальності. Навчання у таких школах було платним.

У містах, де середні прошарки населення були небагатими, створювалися, здебільшого з ініціативи буддійських ченців, безкоштовні початкові школи, де дітей знайомили лише з читанням і лічбою. Однак багато батьків бажали відправляти дітей до школи лише після десяти – дванадцяти років, а до цього віку обмежувалися домашньою освітою, навчаючи їх азам майбутньої професії [2, с. 340].

Активно розвивалися в також середня (на рівні коледжів) і вища (університетська) освіта. На початку епохи Мейдзі кількість дипломів, що видавалися щороку, була досить значною, хоча в той же час високим був і рівень вимог, що висувався до освіченої людини. Деякі студенти після закінчення навчання, а іноді навіть до його завершення отримували державну посаду.

Студенткам, на відміну від студентів, знайти житло було набагато простіше: їх охоче приймали сім'ї, особливо якщо дівчата належали до шанованих кіл, а здебільшого так воно й було. Сільські дівчата, які досягли відвідування вищої школи завдяки завзятості та розуму, але не мали коштів, щоб перебувати на пансіоні в сім'ї, змушені були жити в «нічліжних будинках для дівчат», де часто розміщувалися робітниці сусідніх фабрик чи майстерень. Крім того, вони мали можливість пропонувати свої

послуги по догляду за дітьми, наймаючись у багаті сім'ї, або ж підробляти, виконуючи різну дрібну жіночу роботу.

Спочатку студентки ходили на заняття, одягаючись у традиційне кімоно, але це виявилось малопрактичним, і невдовзі, незважаючи на деяке громадське несхвалення, у їхній повсякденний одяг проникла частина чоловічого костюма – хакеша, щось на зразок широких штанів, у які вони заправляли легке кімоно. До 1885 року вони стали носити європейський одяг, цю моду ввели в Токіо вчительки шкіл для дівчаток.

Учениці коледжів і викладачки університетів перейняли це нове віяння, і незабаром у кожній школі з'явилася своя уніформа, яка здебільшого імітувала уніформу німецьких студенток того часу і відрізнялася лише кашкетом з емблемою школи, до якої належала її володарка. Ця уніформа стала традиційною і швидко проникла до всіх шкіл країни, повідомляючи її власниць про те, що називали «корпоративним духом», так що учениці коледжів носять її й донині [3, с. 88].

На початку епохи Мейдзі підручників було мало і коштували вони дорого. Але з розвитком друкарства та з розширенням паперового виробництва проблема стала поступово вирішуватись. У початковій школі діти вже використовували грифельну дошку та крейду, а пізніше, коли налагодилося виробництво олівців із графітовим стрижнем, перейшли на них і на папір. Що стосувалося студентів коледжів і університетів, то в їхньому розпорядженні було металеве пір'я з чорнильницею для «західних» предметів, а за традиційну кисть вони бралися при виконанні завдань з японської літератури [1, с. 114].

Таким чином, Імператорський рескрипт про виховання від 30 жовтня 1890 р. став одним із найважливіших документів, які заклали основи нової державної ідеології у процесі модернізації Японії періоду «Мейдзі ісін» (1868–1912). Рескрипт про виховання став програмою модернізації японського суспільства на основі традиційних цінностей, але з орієнтацією на засвоєння іноземного досвіду, що визначалося передусім політичною метою. Цей процес йшов під контролем правлячої еліти. Врешті-решт приймалося те, що відповідало потребам суспільства на той час і не заперечувало японські традиції. Глибока трансформація ідей, що відбулася в суспільстві і була викликана зміною політичного режиму та вестернізацією способу життя японців, супроводжувалася докорінними змінами в системі початкової, середньої і вищої освіти Японської імперії.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаджиева Е.А. Страна Восходящего Солнца. История и культура Японии. Ростов н/Д: Феникс, 2006. 249 с.
2. Очерки новой истории Японии (1640–1917); ред. И.Я. Бедняк, А.Л. Гальперин, Л.Д. Гришелева, Г.И. Подпалова. М.: Изд-во вост. лит-ры, 1958. 598 с.
3. Фредерик Луи. Повседневная жизнь Японии в эпоху Мэйдзи; пер. с фр. А.Б. Овезовой; науч. ред. М.В. Демченко. М.: Молодая гвардия, 2007. 352 с.
4. The Imperial Rescript of Education. *Sources of Japanese Tradition*. Vol. II. New York – London, 1968. URL: <https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/Kapranov.pdf>